

Sygn. akt I C 528/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lutego 2016 roku

Sąd Okręgowy w Płocku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Łukasz Wilkowski
Protokolant:	sekr. sąd. Justyna Wieteska

po rozpoznaniu w dniu 29 lutego 2016 roku w Płocku na rozprawie

sprawy z powództwa Ł. R.

przeciwko Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Zakładu Karnego w P., Dyrektorowi Zakładu Karnego w C., Dyrektorowi Zakładu Karnego w I., Dyrektorowi Zakładu Karnego we W., Dyrektorowi Zakładu Karnego B. F.

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda Ł. R. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 120,00 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sygn. akt I C 528/14

UZASADNIENIE

Powód Ł. R. pozwem z dnia 11 marca 2014 roku skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa wniósł o zasądzenie odszkodowania/zadośćuczynienie z tytułu naruszenia dóbr osobistych oraz niegodziwych warunków bytowych w Zakładach Karnych w kwocie 80.000,00 zł. W uzasadnieniu wskazał, iż w zakładach karnych i aresztach śledczych przebywa od 10 lat i 5 miesięcy. W tym czasie przebywał w następujących jednostkach:

- od 07.05.2003r do 18.08.2003r w Zakładzie Karnym w P.;
- od 30.0.2004r do 24.01.2005r w Zakładzie Karnym w P.;
- od 03.02.2005r – 02.08.2005r w Zakładzie Karnym w C.;
- od 18.082005r – 29.11.2005r w Zakładzie Karnym w I.;
- od 15.12.2006r do 14.09.2007r w Zakładzie Karnym w I.;
- od 18.09.2007r do 18.12.2007r w Zakładzie Karnym we W.;
- od 18.12.2007r do 12.02.2008r w Zakładzie Karnym w P.;

- od 12.02.2008r do 08.10.2010r w Zakładzie Karnym we W.;
- od 08.10.2010r do 02.08.2011r w Zakładzie Karnym B. – F.;
- od 02.08.2011r do 28.02.2012r w Zakładzie Karnym we W.;
- od 23.03.2013r do chwili wniesienia pozwu w Zakładzie Karnym w P..

Dalej wskazał, iż warunki bytowe w celi były urągające godności człowieka. W celi było przeludnienie i ciasnota. Cella była brudna i zniszczona, odpadał z niech tynk i farby. Z dziur ze ścian wypełzały pluskwy, które pełzały po żywności. Panowała wilgoć i powstawało zagrzybienie. W celach nie było właściwej wentylacji. W okresie letnim były niewietrzone. Kąćki sanitarne były niezabudowane, a w dodatku nieszczelne, tak, iż odór z nich wydostawał się do celi. W okresie zimowym w celach jest z kolei zimno, bowiem okna w celach są nieszczelne, a kaloryfery zapowietrzone. Nie ma nadto i nie było dostępu do ciepłej wody, jedynie w ramach kąpieli w łaźni raz w tygodniu i to w dodatku woda leci na czas. Nadto czas oczekiwania na wizytę u lekarza w ZK P. trwa co najmniej 2 – 3 tygodnie. Z kolei do specjalisty trzeba czekać parę miesięcy. Zdaniem powoda na skutek przebywania w takich warunkach powstały u niego negatywne i trwałe zmiany na zdrowiu psychicznym i fizycznym, stąd zgłoszone w pozwie roszczenie (k. 2 – 3).

Pozwany reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa. W uzasadnieniu wskazał, iż zaprzecza wszelkim twierdzeniom powoda, których wprost nie przyznaje i twierdzi, że powód miał zapewnione warunki odbywania kary pozbawienia wolności zgodne z obowiązującymi przepisami. Podniósł zarzut przedawnienia roszczeń, co do roszczeń powoda dotyczących pobytu powoda w jednostkach penitencjarnych przed dniem 11 marca 2011 roku. W przypadku pozostałych zakładów karnych po dniu 11 marca 2011 roku powód nie przebywał w warunkach tzw. przeludnienia cel. W trakcie pobytu w tych jednostkach miał zapewnione warunki bytowe zgodne z obowiązującymi przepisami, a zatem powód nie wykazał wystąpienia zdarzenia szkodzącego. Ponadto pozwany nie działał w warunkach bezprawia (k. 19 – 20).

Postanowieniem z dnia 02 grudnia 2015 roku Sąd dokonał oznaczenia prawidłowej reprezentacji Skarbu Państwa w ten sposób, iż ustalił, że jest nim Dyrektor Zakładu Karnego w P., Dyrektor Zakładu Karnego w C., Dyrektor Zakładu Karnego w I., Dyrektor Zakładu Karnego W. oraz Dyrektor Zakładu Karnego B. – F. (k. 111).

W toku dalszego procesu strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód od 07 maja 2003 roku, z przerwami, przebywa cały czas w różnych jednostkach penitencjarnych na terenie kraju, jako osoba bądź to tymczasowo aresztowana, bądź to jako osoba odbywająca karę pozbawienia wolności. W tym okresie przebywał w następujących zakładach karnych:

- od 07.05.2003r do 18.08.2003r w Zakładzie Karnym w P.;
- od 30.0.2004r do 24.01.2005r w Zakładzie Karnym w P.;
- od 03.02.2005r do 02.08.2005r w Zakładzie Karnym w C.;
- od 18.08.2005r do 29.11.2005r w Zakładzie Karnym w I.;
- od 15.12.2006r do 14.09.2007r w Zakładzie Karnym w I.;
- od 18.09.2007r do 18.12.2007r w Zakładzie Karnym we W.;
- od 18.12.2007r do 12.02.2008r w Zakładzie Karnym w P.;

- od 12.02.2008r do 08.10.2010r w Zakładzie Karnym we W.;
- od 08.10.2010r do 02.08.2011r w Zakładzie Karnym B. – F.;
- od 02.08.2011r do 28.02.2012r w Zakładzie Karnym we W.;
- od 23.03.2013r do chwili wniesienia pozwu w Zakładzie Karnym w P. (bezsporne).

W Zakładzie Karnym w B. – F. powód przebywał w okresie od 11 marca 2011 roku do 2 sierpnia 2011 roku w celi nr 409 - 6 – osobowej o powierzchni 18,61 m.kw. i celi nr 417 – 5 – osobowej o powierzchni 15,2 m.kw (pismo pozwanego – k. 51).

Z kolei w Zakładzie Karnym we W. powód przebywał w następujących celach:

- 315 – od 2 sierpnia 2011 roku do 10 sierpnia 2011 roku o powierzchni 28,50 m.kw.;
- 109 – od 10 sierpnia 2011 roku do 16 sierpnia 2011 roku o powierzchni 12,30 m.kw.;
- 237 – od 16 sierpnia 2011 roku do 13 września 2011 roku o powierzchni 6,20 m.kw.;
- 115 – od 13 września 2011 roku do 19 października 2011 roku o powierzchni 18,81 m.kw.;
- 105 – od 19 października 2011 roku do 11 stycznia 2012 roku o powierzchni 16,89 m.kw.;
- 217 – od 11 stycznia 2012 roku do 28 lutego 2012 roku o powierzchni 17,37 m.kw.

We wszystkich tych celach nie została przekroczona norma powierzchni przypadającej na jednego osadzonego (wydruk z systemu – k. 52, pismo pozwanego – k. 51).

W Zakładzie Karnym w P. powód przebywał po 2011 roku w następujących celach:

- nr 416 – od 28.02.2012 roku do 12.03.2012 roku – cela pięcioosobowa – ilość osadzonych 5 osób;
- nr 809 – od 26.11.2012 roku do 05.12.2012 roku – cela trzyosobowa – ilość osadzonych 3 osoby;
- nr 825 – od 05.12.2012 roku do 12.12.2012 roku – cela czteroosobowa – ilość osadzonych 4 osoby;
- nr 820 – od 25.03.2013 roku do 03.07.2013 roku – cela trzyosobowa – ilość osadzonych 2 bądź 3 osoby;
- nr 822 – od 03.07.2013 roku do 09.07.2013 roku – cela czteroosobowa – ilość osadzonych 4 osoby;
- nr 819 – od 09.07.2013 roku do 12.07.2013 roku – cela czteroosobowa – ilość osadzonych 4 osoby;
- nr 806 – od 12.07.2013 roku do 01.08.2013 roku – cela trzyosobowa – ilość osadzonych 3 osoby;
- nr 813 – od 01.08.2013 roku do 05.08.2013 roku – cela trzyosobowa – ilość osadzonych 3 osoby;
- nr 804 – od 05.08.2013 roku do 05.09.2013 roku – cela czteroosobowa – ilość osadzonych 3 lub 4 osoby;
- nr 820 – od 05.09.2013 roku do 17.09.2013 roku – cela trzyosobowa – ilość osadzonych 2 lub 3 osoby;
- nr 827 – od 17.09.2013 roku do 19.11.2013 roku – cela czteroosobowa – ilość osadzonych 2, 3 lub 4 osoby;
- nr 806 – od 19.11.2013 roku do 20.12.2013 roku – cela trzyosobowa – ilość osadzonych 2 lub 3 osoby;
- nr 419 – od 20.12.2013 roku do 23.12.2013 roku – cela ośmioosobowa – ilość osadzonych 7 osoby;

- nr 416 – od 23.12.2013 roku do 28.02.2014 roku – cela pięcioosobowa – ilość osadzonych 4 lub 5 osób;
- nr 400 – od 28.02.2014 roku do 24.03.2014 roku – cela pięcioosobowa – ilość osadzonych 5 osób;
- nr 521 – od 24.03.2014 roku do 27.03.2014 roku – cela pięcioosobowa – ilość osadzonych 5 osób;
- nr 517 – od 12.08.2014 roku do 13.08.2014 roku – cela pięcioosobowa – ilość osadzonych 5 osób;
- nr 602 – od 13.08.2014 roku do 14.08.2014 roku – cela sześćosobowa – ilość osadzonych 6 osób;
- nr 317 – od 14.08.2014 roku do 02.09.2014 roku – cela czteroosobowa – ilość osadzonych 3 lub 4 osoby;
- nr 302 – od 02.09.2014 roku do 04.09.2014 roku – cela czteroosobowa – ilość osadzonych 4 osoby;
- nr 521 – od 04.09.2014 roku do 22.10.2014 roku – cela pięcioosobowa – ilość osadzonych 3, 4 lub 5 osób;
- nr 622 – od 22.10.2014 roku – cela sześćosobowa – ilość osadzonych 6 osób.

(wydruk z systemu – k. 53 – 54).

W Zakładzie Karnym w B. – F. jest zapewniony odrębny węzeł sanitarny, w skład którego wchodzi stosowane w budownictwie mieszkaniowym: miska ustępowa, spłuczka, dolnopłuk lub automat, umywalka. W celach w których przebywał w nim powód miejsca do załatwiania potrzeb fizjologicznych i higienicznych są wygrozione materiałem pełnym, nieprzezroczystym na całej wysokości celi. Również przejście do tego kącika zagrodzone jest drzwiami wykonanymi z materiału pełnego i nieprzezroczystego, co umożliwi osadzonemu zachowanie intymności. Wizytacje jednostki prowadzone przez Wojewódzką (...) w B. nie potwierdzają złych warunków bytowych panujących w tej jednostce. Wentylacja grawitacyjna jest sprawna, co jest potwierdzone pomiarami przeprowadzonymi co pół roku przez mistrza kominiarskiego. Stan techniczny cel jest dobry. Zabiegi(...) wykonywane są przez wyspecjalizowaną w tym zakresie firmę, a przeglądy pułapek są wykonywane co dwa miesiące. Osadzeni jeden raz w tygodniu, w wyznaczony dzień mają możliwość odbycia ciepłej kąpieli w łaźni, która trwa od 7 do 10 minut, a regulacja czasu kąpieli odbywa się za pomocą elektronicznego urządzenia sterującego ustawionego na 8 minut. Temperatura wody jest ustawiona w granicach 32 – 36° C. W celach zainstalowana jest sprawna instalacja centralnego ogrzewania, która w okresie zimowym zapewnia temperaturę w celach 18° C. Nadto sami osadzeni mają możliwość regulowania dostępu świeżego powietrza do celi poprzez otwieranie okna (wyjaśnienia – k. 21 – 23).

Analogiczna sytuacja w okresie po marcu 2011 roku występowała w Zakładzie Karnym we W. w celach, w których przebywał Ł. R.. Cele wyposażone są w sprzęt kwaterunkowy, urządzenia sanitarne, posiadają odpowiednie oświetlenie, dostęp do bieżącej wody, wydzielony kącik sanitarny zabudowany od podłogi do sufitu trwałą ścianką odgradzającą od reszty pomieszczenia celi. Cele posiadają sprawna instalację wentylacyjną grawitacyjną, bądź też grawitacyjną i mechaniczną (wyjaśnienia – k. 24 – 24v).

Również wyposażenie cel w Zakładzie Karnym w P. w okresie po marcu 2011 roku nie odbiega od tego wskazanego wyżej. Również w tym przypadku cele, w których przebywał powód wyposażone są w kąciki sanitarne oddzielone od cel mieszkalnych murowanym bądź wykonanym z płyty osb wygrozzeniem zabudowanym do sufitu. Wszystkie wyposażone są w otwierane okna zapewniające swobodny dopływ świeżego powietrza. Stan techniczny okien nie budzi wątpliwości, a w razie ich uszkodzenia są na bieżąco naprawiane. W celach zapewniona jest również sprawna wentylacja. W żaden z cel nie występują zagrzybienienia ścian i sufitów. Oświetlenie zapewniają lampy jarzeniowe. Ogrzewanie jednostki odbywa się poprzez sieć miejską, która zapewnia w sezonie grzewczym temperaturę nie mniejszą niż 20°C. W zakładzie karnym funkcjonują dwie łaźnie, a zasady korzystania z nich są analogiczne, jak w Zakładzie Karnym B. – F. (wyjaśnienia – k. 25).

Powód ostatni raz w warunkach przeludnienia cel przebywał w Zakładzie Karnym w P. w 2006 roku. Gdy w 2012 roku ponownie został osadzony w tym zakładzie nie było już dodatkowych łóżek w celach. Najtrudniejszy dla niego

okres odbywania kary pozbawienia wolności to lata 2003 – 2006. Najbardziej zaś dokuczały mu pojawiające się w celach karaluchy, które chodziły zarówno po jedzeniu, jak i po ludziach. Ostatni raz insekty te powód widział w Zakładzie Karnym w P. jeszcze w 2008 roku. Jak wrócił do tego zakładu w 2012 roku zjawisko to już nie pojawiało się (przesłuchanie powoda – k. 127 – 04:06 – 10:50).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzone w aktach sprawy dowody z dokumentów, notatek służbowych. W przypadku zeznań przesłuchanych w sprawie świadków M. M., T. N., J. J. (k. 86 – 87) Sąd, co do zasady dał im wiarę, ale jednocześnie zeznania te nie mogły stanowić podstawy ustaleń faktycznych w sprawie niniejszej, albowiem świadkowie nie byli w stanie wskazać w jakim okresie przebywali razem z powodem w zakładach karnych, a świadek J. J. nie był w stanie nawet wskazać w jakim zakładzie karnym. Wyżej poczynione ustalenia faktyczne, z uwagi na dokonaną przez Sąd ocenę prawną roszczeń powoda, dotyczą jedynie okresu po 11 marca 2011 roku, a tymczasem powód zarówno w Zakładzie Karnym w P., jak i w Zakładzie Karnym we W. przebywał zarówno przed tą datą, jak i po tej dacie. Jeżeli świadkowie mieliby mówić o okresie po 11 marca 2011 roku to w tym zakresie ich zeznania sprzeczne są z przeprowadzonymi dowodami z dokumentów i notatek przedłożonych przez pozwanego, szczególnie w kontekście podnoszonego zarzutu przeludnienia cel mieszkalnych, która to sytuacja w w/w jednostkach od 6 grudnia 2009 roku już nie występuje. Również sam powód w swym przesłuchaniu wskazał, iż ostatni raz w warunkach przeludnienia przebywał w 2006 roku w Zakładzie Karnym w P. (protokół rozprawy z dnia 29 lutego 2016 roku – k. 127 – 00:09:26). A zatem dając wiarę zeznaniom świadków stwierdzić należy, iż również one dotyczyły okresu przed 2006 rokiem, a zatem okresu przedawnionego, bowiem po tym okresie nie przebywali oni z powodem w celach przeludnionych. Wreszcie podnieść należy, iż sam powód wskazywał w swym przesłuchaniu, iż najtrudniejsze warunki odbywania kary pozbawienia wolności były w okresie od 2003 do 2006 roku, a zatem w okresie nie objętym ustaleniami faktycznymi. Również jeżeli chodzi o kwestię wszechobecných karaluchów to powód wskazał, iż gdy ponownie został osadzony w Zakładzie Karnym w P. w 2012 roku tego problemu już nie było, a wcześniej przebywał w tej jednostce w 2008 roku, a zatem również w okresie objętym przedawnieniem.

Sąd pominął wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków zawnioskowanych przez niego (wniosek – k. 67 - 68, postanowienie – k. 126) albowiem powód nie wykonał zobowiązania Sądu nałożonego na niego na rozprawie w dniu 25 maja 2015 roku (k. 87) tj. nie wskazał danych osobowych umożliwiających doprowadzenie tych świadków na termin rozprawy oraz nie doprecyzował okoliczności faktycznych na które mieli być przesłuchani świadkowie nie wskazując w jakich okresach czasu i w jakich zakładach karnych przebywali oni z powodem, a z uwagi na dokonaną ocenę prawną żądania powoda kwestia ta miał istotne znaczenia dla oceny zasadności tego wniosku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jako bezzasadne podlegało oddaleniu. Powód domagał się w pozwie wysokiej rekompensaty finansowej za krzywdę z tytułu naruszenia przez pozwanego jego dóbr osobistych w związku z nie zapewnieniem mu godziwych warunków odbywania kary pozbawienia wolności.

Przede wszystkim skuteczny jest podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia części roszczeń powoda. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 24 kwietnia 2015 roku sygn. akt V ACa 979/14 odpowiedzialność pozwanego z art. 448 k.c. za naruszenie dóbr osobistych, spowodowane niezapewnieniem odpowiednich warunków bytowych osadzonym jest odpowiedzialnością deliktową, związaną z wykonywaniem władzy publicznej, opartą na art. 417 k.c. co oznacza, iż zgodnie z art. 442¹ § 1 k.c., roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia za doznaną skutek naruszenia dóbr osobistych krzywdę przedawnia się z upływem 3 lat od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Jak wynika z powyższego przepisu rozpoczęcie biegu terminu przedawnienia roszczenia dochodzonego w niniejszej sprawie wiązało się z dwiema okolicznościami: powzięcia przez poszkodowanego świadomości o doznanej szkodzie niemajątkowej oraz świadomości co do osoby sprawcy. Przy czym jak przyjmuje się w orzecznictwie tak wyznaczony początek terminu przedawnienia musi być oceniany według obiektywnych kryteriów. W przedmiotowej sprawie charakter roszczenia pozwu świadczy o tym, iż o podnoszonych przez siebie niedogodnościach występujących w jednostkach penitencjarnych oraz podmiotach odpowiedzialnych za

taki stan rzeczy powód wiedział już w momencie osadzenia, powództwo wytoczył jednak dopiero w marcu 2014 r. Nie ma przy tym znaczenia, kiedy powód dowiedział się o możliwości wytoczenia takiego powództwa. Rozpoczęcie biegu przedawnienia jest bowiem niezależne od świadomości uprawnionego co do przysługującego mu roszczenia. A zatem w sprawie niniejszej roszczenia powoda dotyczące okresu poprzedzającego marzec 2011 roku są roszczeniami przedawnionymi i już z tego powodu powództwo dotyczące pobytów powoda w zakładach karnych przed tym okresem podlegało oddaleniu bez konieczności prowadzenia szczegółowego postępowania dowodowego.

Przesłanką odpowiedzialności za naruszenie cudzego dobra osobistego, zgodnie z art. 24 k.c., jest bezprawność działania, przez którą rozumie się działanie (zaniechanie) sprzeczne z prawem i zasadami współżycia społecznego. Przepis art. 24 k.c. przewiduje domniemanie bezprawności działania po stronie podmiotu, naruszającego dobra osobiste, co powoduje, że to na pozwanym spoczywa ciężar wykazania, że jego działanie było zgodne z prawem. W orzecznictwie podkreśla się, że przy żądaniu przyznania odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia podstawowym kryterium oceny sądu powinien być rozmiar ujemnych następstw w sferze psychicznej pokrzywdzonego, bowiem celem przyznania ochrony w formie majątkowej na podstawie art. 448 k.c. jest zrekompensowanie i złagodzenie krzywdy moralnej. Ocena tej przesłanki nie może abstrahować od wszelkich okoliczności towarzyszących powstaniu krzywdy.

Nadto przesłanką roszczenia z art. 24 k.c. jest istnienie i wykazanie szkody niemajątkowej, czyli krzywdy. Nie wystarczy ogólne, powołanie się na istnienie krzywdy, bliżej nieokreślonej. Musi ona być sprecyzowana poprzez wskazanie, na czym konkretnie polega i jakie właściwie dobra osobiste narusza zachowanie danego sprawcy, które ma charakter czynu bezprawnego. Do powstania roszczeń o zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych z art. 24 k.c. i 448 k.c. nie jest wystarczające ustalenie, że działanie sprawcy było bezprawne, konieczne jest wystąpienie skutku w postaci naruszenia dobra osobistego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 27.03.2013r. I ACa 76/13). Przy ocenie, czy nastąpiło naruszenie dóbr osobistych, orzecznictwo postuluje zachowanie należytych proporcji i umiaru. Nie można bowiem nadużywać instrumentów prawnych właściwych dla ochrony dóbr osobistych dla przypadków, dotyczących wyłącznie subiektywnych odczuć osoby, dotkniętej zachowaniem innej osoby. Ocena, czy doszło do naruszenia dóbr osobistych nie może być subiektywna i nie można jej dokonywać według miary indywidualnej wrażliwości zainteresowanego, ale powinna uwzględniać elementy obiektywne. Należy mieć na uwadze odczucia przeciętnego odbiorcy - osoby rozsądnej i racjonalnie oceniającej, nieobciążonej uprzedzeniami, niesклонnej do wyrażania ekstremalnych sądów. Dodać należy, że nie każda dolegliwość w postaci doznania przykrości stanowi o naruszeniu dóbr osobistych, ale tylko taka, która wedle przyjmowanych w społeczeństwie, przeciętnych ocen przekracza próg dozwolonych zachowań i nie jest małej wagi.

Ochronę dóbr osobistych gwarantują w stosunku do osób odbywających karę pozbawienia wolności normy zawarte w art. 40 i art. 40 ust. 4 Konstytucji, art. 3 Konwencji z dnia 4 listopada 1950 r. o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.) oraz art. 4 kkw – przepisy te nakazują wykonywanie kary w sposób humanitarny, z poszanowaniem godności skazanego oraz zakazują stosowania tortur lub niehumanitarnego albo poniżającego traktowania i karanie skazanego. Za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa (art. 417 kc). Dla określenia odpowiedzialności odszkodowawczej władz publicznych, obok zdarzenia sprawczego, konieczne jest ustalenie pozostałych przesłanek odpowiedzialności deliktowej, to jest bezprawności, szkody i związku przyczynowego, a więc obowiązują tu zasady ogólne dotyczące kompensaty szkody na osobie (majątkowej i niemajątkowej) oraz koncepcji związku przyczynowego – zgodnie z art. 361 § 1 kc zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła.

Powód nie wykazał istnienia po jego stronie żadnej szkody niemajątkowej. Podnosił w toku sprawy, że odczuwał negatywne skutki pobytu w zakładach karnych, w których nie działała wentylacja, ogrzewanie a cele były zagrzybione, brudne, śmierdzące i przeludnione. Wskazywał na niezapewnienie właściwej opieki medycznej wobec niego.

Twierdzenia jego były jednak bardzo ogólne, w zasadzie nie wiadomo, jakiego konkretnie okresu dotyczyły i zawierały bardzo dużo subiektywnych odczuć powoda.

Już z tego względu powództwo podlegało oddaleniu, albowiem powód nie udowodnił tego, iż pozwany dopuścił się zachowań, które naruszały wskazane przez niego dobro osobiste, którym było jego zdrowie i godność. Nie można więc uznać, że powód został skrzywdzony i ta krzywda wymaga rekompensaty w kwocie 80.000,00 zł. Pewne uciążliwości lub niedogodności, związane z pobytem w zakładzie karnym, polegające na niższej, niż oczekiwana jakości usług medycznych i wydłużonym okresie oczekiwania na wizytę u lekarza specjalisty nie mogą świadczyć o naruszeniu dobra osobistego w postaci uchybienia godności osadzonego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku V ACa 194/13 z 08.05.2103r). Zasądzenie zadośćuczynienia ma charakter fakultatywny, co oznacza, że nie każde naruszenie dóbr osobistych wymaga od razu zasądzenia zadośćuczynienia, jeżeli stopień doznanej dolegliwości jest niewielki. Nie każda bowiem dolegliwość w postaci doznania przykrości stanowi o naruszeniu dóbr osobistych, a tylko taka, która wedle przeciętnych ocen, przyjmowanych w społeczeństwie, przekracza próg dozwolonych zachowań i nie jest małej wagi. Zgodnie z oceną społeczeństwa osadzeni, utrzymywani od lat przez Skarb Państwa, sami wybrali takie życie, w którym łamią nakazy prawne i muszą ponosić konsekwencje swego zachowania, czyli być izolowani od reszty społeczeństwa. Warunki leczenia chorób, czy też warunki lokalowe w ZK wynikają z ogólnych możliwości placówki, nie są szczyką dla powoda, nie mają na celu by go poniżyć czy wyrządzić mu szkodę na zdrowiu. Są takie same dla wszystkich.

Wymóg zapewnienia przez Państwo godziwych warunków odbywania kary pozbawienia wolności jest jednym z podstawowych wymogów nowożytnego państwa prawa. Zgodnie z ratyfikowanym przez Polskę Międzynarodowym Paktem Praw Osobistych i Publicznych z dnia 19 grudnia 1966r (Dz.U. z 1993r Nr 61, poz. 167 i 169) i z art.3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 grudnia 1950r (Dz.U. z 1993r Nr 61, poz. 284) każda osoba pozbawiona wolności ma być traktowana w sposób humanitarny i z poszanowaniem przyrodzonej godności człowieka. Nie oznacza to jednakże, iż warunki odbywania kary pozbawienia wolności mają być takie same, jak warunki w komercyjnych placówkach hotelarskich, czy warunkach domowych. Odbywanie kary pozbawienia wolności musi nieść za sobą pewne niedogodności i różnice w stosunku do życia na wolności. Istotne jest, aby te różnice nie przekraczały pewnej dopuszczalnej normy i nie prowadziły do naruszenia godności osadzonego, jego intymności czy też innych dóbr osobistych, jak np. zdrowia. Nieporządek w celach i niski standard urządzeń sanitarnych są również kwestiami ocennymi – zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2012 r. (IV CSK 473/11, LEX nr 1211994, Biul.SN 2012/7/12) nie narusza godności skazanego przebywanie przez okres 3 miesięcy w celi zagrzybionej, wymagającej remontu i nie odpowiadającej standardom estetycznym i użytkowym, wynikające z ogólnej trudnej sytuacji materialnej zakładu karnego, obejmującej wiele osób odbywających karę pozbawienia wolności. W sprawie niniejszej powód nie udowodnił tego, aby miały miejsce zdarzenia, które można kwalifikować, jako właśnie naruszenie w/w dóbr osobistych. Wilgoć w celi, choć niepożądana, nie oznacza jeszcze nie humanitarnego traktowania osadzonego. Szczególnie, że taka sytuacja miała miejsce na terenie całego zakładu karnego i dotyczyła wszystkich osadzonych. Powód w okresie po marcu 2011 roku nigdy nie przebywał w warunkach tzw. przeludnienia. Miał zapewnioną pełną opiekę lekarską. Nie ma zatem podstaw do stwierdzenia naruszenia przez pozwanego, jakichkolwiek norm prawnych w tym zakresie, które to naruszenie mogłoby spowodować krzywdę u powoda. To zaś jest pierwszy warunek niezbędny do uwzględnienia roszczenia powoda. Odpowiedzialność pozwanego oparta jest bowiem o zasady wyrażone w art 417 k.c., które zwalniają powoda od wykazania bezprawności zachowań pozwanego, statuując domniemanie owej bezprawności. Nie mniej to na powodzie spoczywa obowiązek udowodnienia zaistnienia zdarzeń na które się powołuje, a które jego zdaniem doprowadziły do naruszenia dóbr osobistych. W sprawie niniejszej powód obowiązkowi temu nie podołał, nie przedstawiając w zasadzie żadnych dowodów na potwierdzenie swych słów. Stąd też orzeczono, jak w punkcie I. sentencji wyroku.

Orzeczenie o kosztach procesu wydano w oparciu o treść art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę jest obowiązana zwrócić przeciwnikowi procesowemu jego koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Na zasądzone na rzecz pozwanego koszty składają się koszty zastępstwa procesowego w wysokości 120,00 zł, stosownie do § 10 ust 1 pkt 25 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez

radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.) stosowanego w sprawie niniejszej na zasadzie § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015.1804). Sąd Okręgowy nie znalazł żadnych przyczyn, dla których wobec powoda należałoby zastosować dobrodziejstwo art. 102 kpc i nie obciążać go w ogóle kosztami zastępstwa procesowego. Sąd podziela pogląd, wyrażony przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w sprawie Sygn. akt I ACz 961/12 w postanowieniu z 2012-06-29, że podstawy do zastosowania art. 102 k.p.c. należy poszukiwać w konkretnych okolicznościach sprawy, przekonujących o tym, że w danym przypadku obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby niesłuszne. Należą do nich fakty związane z samym procesem, jak i leżące poza nim, które powinny być oceniane pod kątem zasad współżycia społecznego, w świetle których uzasadniona jest ocena, że zachodzi przypadek szczególnie uzasadniony. Sam stan majątkowy strony nie stanowi przy tym okoliczności wyłączenie decydującej o zastosowaniu normy art. 102 k.p.c. O ile bowiem stan majątkowy może uzasadniać zwolnienie strony od kosztów sądowych w całości lub w części, co wiąże się z zagwarantowaniem jej prawa do sądu, to strona prowadząc proces powinna liczyć się z ewentualnym obowiązkiem pokrycia kosztów obrony strony przeciwnej. Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w postanowieniu z 20.04.2012r III CZ 17/12 : Hipoteza przepisu art. 102 k.p.c., odwołująca się do występowania "wypadków szczególnie uzasadnionych", pozostawia sądowi orzekającemu swobodę oceny czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony, stanowią podstawę do nie obciążania jej kosztami procesu. Prawo do sądu nie oznacza przyzwolenia na konstruowanie dowolnych roszczeń, opartych wyłącznie na subiektywnym przekonaniu powoda. Poczucie krzywdy, które niewątpliwie zmotywowało powoda do wytoczenia powództwa, nie jest okolicznością uzasadniającą odstępienie do reguły, określonej w art. 98 kpc (postanowienie Sądu Najwyższego z 12.10.2011r. II CZ 78/11). Kolejnym argumentem przeciwko uznaniu, że zachodzi przypadek szczególny z art. 102 kpc jest wysokość dochodzonego roszczenia. Powód domaga się w pozwie kwoty rażąco wygórowanej. Kwoty zadośćuczynienia muszą mieścić się w granicach pewnego rozsądku. W tej sprawie powód także pod tym względem nie zachował żadnych rozsądnych proporcji. Z tego względu Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Najwyższego z postanowienia z 05.12.2012r sygn. akt I CZ 43/12, że jeżeli strona żąda zadośćuczynienia rażąco wygórowanego, to musi się liczyć, że stopień przegrania przez nią sprawy znajdzie wyraz w orzeczeniu końcowym co do wysokości kosztów procesu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji wyroku.